

Ergenlerde Madde Kullanımı ve Riskli Cinsel Davranışlar

Doç. Dr. Sinem Akgül

Ergenlik dönemi artmış özerklik, akranlara olan bağlılık ve sıklıkla risk alma davranışı ile karakterize gelişimsel bir dönemdir. İlk cinsel deneyimler ve madde deneme genellikle ergenlik çağında başlamakta ve birlikte görülebilmektedir. Madde kullanımı ve cinsellik birlikteliği ise riskli davranışları arttırabilmektedir. Ergenlik döneminde güvenli olmayan cinselliğin sonuçları ciddiyetini korumaktadır ve bu durum son yıllarda bu birlikteliğin araştırılmasının nedeni olmuştur. Ergenlerde riskli cinsel davranışlar birçok sağlık problemlerine neden olmaktadır ve gençlerin hem psikolojik hem de tıbbi sorunlar yaşamalarına neden olmaktadır. Edinilmiş bağımsızlık yetersizliği sendromu (AIDS) tanısı alan birçok genç erişkinde, HIV virüsü ergenken bulaşmaktadır. Diğer cinsel yolla bulaşan hastalıkların (CYBH) oranları da ergenler arasında diğer yaş gruplarına göre daha yüksektir. Bunun nedenleri arasında fizyolojik ve anatomik nedenlerle birlikte bu dönemdeki riskli cinsel davranışlar da yer almaktadır. CYBH riskine

latılmalıdır fakat bazen tamamen asemptomatik oldukları ve çok uzun süre sonra belirti verebildikleri belirtilmelidir. Örneğin; sifilis, HIV.

6. Riskli cinsel davranışa bağlı komplikasyon gelişmişse tedavi edilmelidir (CYBH tedavisi) veya hasta uygun hekime yönlendirilmelidir (Gebe ergenin kadın doğum bölümüne yönlendirilmesi).
7. Cinsel yolla bulaşan bazı viral hastalıklardan immünizasyon ile korunma mümkündür. Ulusal aşı takviminde bulunan Hepatit B'ye karşı ergenin aşıları olduğundan emin olunmalı ve özel aşı olan human papilloma virus aşısı hakkında bilgi verilmelidir.
8. Centers for Disease Control and Prevention (CDC) önerilerine göre cinsel aktif her ergen cinsel yolla bulaşan hastalık açısından taranmalıdır.
9. Riskli davranışlarda bulunan bir ergende bunun sadece ergenliğin normal gelişim süreci olmayabileceği ve ayırıcı tanıda davranış bozukluğu gibi bir psikiyatrik hastalık ta olabileceği unutulmamalı, böyle bir şüphe varlığında ergen, çocuk ve ergen ruh sağlığı uzmanına yönlendirilmelidir.

KAYNAKLAR

1. Centers for Disease Control and Prevention. (2012). Youth risk behavior surveillance--United States, 2011. *Morbidity and Mortality Weekly Report*, 61(4). Retrieved from <http://www.cdc.gov/mmwr/pdf/ss/ss6104.pdf>
2. Chick, C. F. & Reyna, V. F. (2012). A fuzzy trace theory of adolescent risk taking: Beyond self-control and sensation seeking. In V. Reyna, S. Chapman, M. Dougherty, & J. Confrey (Eds.), *The Adolescent Brain* (pp. 379-428). Washington, DC: American Psychological Association.
3. Nkansah-Amankra, S., Diedhiou, A., Agbanu, H. L. K., Harrod, C., & Dhawan, A. (2011). Correlates of sexual risk behavi-

- ors among high school students in Colorado: Analysis and implications for school-based HIV/AIDS programs. *Maternal and Child Health Journal*, 15(6), 730-741. doi:10.1007/s10995-010-0634-3
4. Peterson, C. H., Buser, T. J., & Westburg, N. G. (2010). Effects of familial attachment, social support, involvement, and self-esteem on youth substance abuse and sexual risk taking. *The Family Journal*, 18(4), 369-376.
 5. Poulin, C. & Graham, L. (2001). The association between substance use, unplanned sexual intercourse and other sexual behaviours among adolescent students. *Addiction*, 96, 607-621. doi:10.1080/09652140020031656
 6. Santelli, J. S., Kaiser, J., Hirsch, L., Radosh, A., Simkin, L., Middlestadt, S. (2004). Initiation of sexual intercourse among middle school adolescents: The influence of psychosocial factors. *Journal of Adolescent Health*, 34, 200-208.
 7. Springer, A., Peters, R. J., Shegog, R., White, D. L., & Kelder, S. H. (2007). Methamphetamine use and sexual risk behaviors in U.S. high school students: Findings from a national risk behavior survey. *Prevention Science*, 8(2), 103-113. doi:10.1007/s11121-007-0065-6
 8. Tapert SF, Aarons GA, Sedlar GR, Brown SA. Adolescent substance use and sexual risk-taking behavior. *J Adolesc Health*. 2001 Mar;28(3):181-9.